

การเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล
และการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนต่างประเทศ

นายทนคุณ สุนทรหงส์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

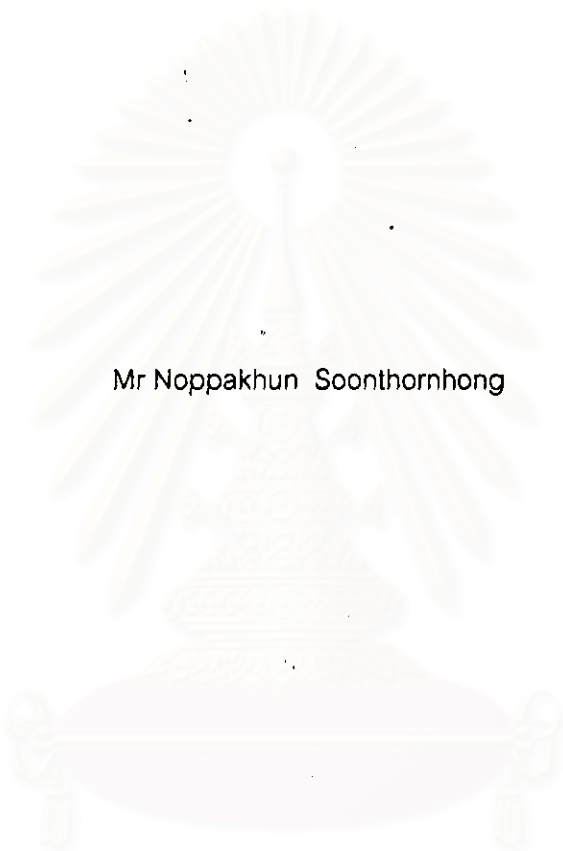
ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-642-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕1๙1๘๕3๗6

PUBLIC RELATIONS NEWS RELEASE OF THE THAI GOVERNMENT AND
THAILAND NEWS COVERAGE OF INTERNATIONAL NEWS AGENCIES

Mr Noppakhun Soonthornhong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-642-2

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

NO THIS PAGE IN ORIGINAL

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายพนพคุณ สุนทรหงส์ : การเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลและการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนต่างประเทศ. (Public Relations News Release of the Thai Government and Thailand News Coverage of International News Agencies) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา, 145 หน้า. ISBN 974-334-642-2.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาประเด็นการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ภาคภาษาอังกฤษของรัฐบาล (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคิด และการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ภาคภาษาอังกฤษของรัฐบาล (3) เพื่อศึกษาการคัดเลือกและการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนต่างประเทศ

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ (1) การวิเคราะห์เอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ๙ จำนวน 93 ชิ้นที่เผยแพร่ในปี 2542 (2) ใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย จำนวน 100 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ T-test, การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC for window (3) การสัมภาษณ์เชิงลึกสื่อมวลชนต่างประเทศ 4 แห่ง คือ หัวหน้าสำนักข่าวเอพี, หัวหน้าสำนักข่าวเอเอฟพี, หัวหน้าสำนักข่าวซินหัว และหัวหน้าสำนักข่าวเกียวโด

ผลการวิจัยพบว่า (1) กรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยด้านเศรษฐกิจมากกว่าข่าวประเภทอื่น (2) กรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวที่มีเนื้อหาด้านการพัฒนาในสัดส่วนที่น้อยกว่าข่าวด้านอื่น (3) จำนวนข่าวประชาสัมพันธ์ทั้งหมดที่กรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่มีการใช้แหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด (4) การเปิดรับข่าวสารของผู้สื่อข่าวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย (5) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อประเทศไทย (6) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ๙ (7) ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อประเทศไทย (8) ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยผู้สื่อข่าวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ๙ (9) ทัศนคติต่อประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ๙ (10) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศเท่านั้นที่สามารถอธิบายการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ได้ (11) กระบวนการคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยของสื่อมวลชนต่างประเทศพิจารณาตามปัจจัยต่าง ๆ คือ นโยบายองค์กร คุณค่าข่าว และเกณฑ์การเผยแพร่ของบรรณาธิการ และพบว่าระบบสาขาทำให้สำนักงานสาขาแต่ละแห่งต้องส่งข่าวไปให้สำนักงานใหญ่ตรวจสอบก่อนข่าวจะถูกแพร่กระจาย (12) สื่อมวลชนต่างประเทศซีกโลกตะวันออกเน้นเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยในด้านพัฒนามากกว่าสื่อมวลชนซีกโลกตะวันตก และพบว่าสื่อมวลชนซีกโลกตะวันตกให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการนำเสนอข่าวด้วย

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์ .....
สาขาวิชา ..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ .....
ปีการศึกษา ..... 2542 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

4185254328 : Development Communication

Key Word : Public Relations News Release / Information Exposure about Thailand / Knowledge about Thailand / Attitude towards Thailand / Utilization of PR News Release/ News selection / News Direction
Noppakun Soonthornhong : Public Relations News Release of the Thai Government and Thailand News Coverage of International News Agencies. Thesis Advisor : Asso. Prof. Patchanee Cheyjunya, 145 pp. ISBN 974-334-642-2

The purposes of this study were : (1) to study public relations news releases of Thai government ; (2) to explore the relationships among exposure to information about Thailand, knowledge about Thailand, attitude towards Thailand and utilization of government public relations news releases of foreign correspondents ; (3) to analyze the news topic selection and the direction of news reporting about Thailand of the International News Agencies.

Methodologies were used as followed : (1) 93 Public relations news releases (1999) were content analysed ; (2) Questionnaires were used to collect data from 100 foreign correspondents who are working in Thailand. Percentage, Mean, T-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Statistical Techniques were used to analyze data through SPSS for window programme ; (3) Indepth interview was used to gather data from Associated Press Bangkok Bureau Chief, Agence France Presse Bangkok Bureau Chief, Xin-Hua News Agency Bangkok Bureau Chief and Kyodo News Bangkok Bureau Chief.

The results of the study were as follows : (1) Economic matters were the focus of the public relations news releases ; (2) News on national development was publicized in the smaller proportion ; (3) Government and state enterprise are major news sources ; (4) The information exposure about Thailand of foreign correspondents was not significantly associated with knowledge of Thailand ; (5) The information exposure about Thailand of foreign correspondents was not significantly associated with attitude towards Thailand ; (6) The information exposure to Thailand news of foreign correspondents was significantly related to utilization of those news ; (7) Knowledge about Thailand was significantly related to attitude towards Thailand ; (8) Knowledge about Thailand was not significantly associated with utilization of those news ; (9) Attitude towards Thailand was not significantly associated with utilization of those news ; (10) The exposure to news about Thailand were best to explained the utilization of public relations news releases ; (11) In the process of news selection, International News Agencies depended upon the following factors, namely : the policy of the organization, news values and the editor's criteria of publicity, therefore, the results revealed the fact that International News Agencies have the bureau system and the news of the bureau must be censored by their headquarters ; (12) International News Agencies in Eastern region concentrated on development news and also emphasized relationship between Thai Government and their government more than those in the Western region.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา ..... 2542.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างมีเมตตาอย่างยิ่งของ
รองศาสตราจารย์ พัทณี เสงี่ยมรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำแนะนำที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาวัต บุญลือ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประมะ สตะเวทิน
ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ Mr. Denis D. Gray หัวหน้าสำนักข่าว Associated Press (AP), Mr. Philippe
Agret หัวหน้าสำนักข่าว Agence France Presse (AFP), Mr. Yoshito Nitobe หัวหน้าสำนักข่าว
Kyodo News, Mr. Huang Yong หัวหน้าสำนักข่าว Xinhua News Agency ที่กรุณาผู้วิจัยสละ
เวลาให้ข้อมูลในการทำวิจัย

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนในเรื่องค่าเล่าเรียนแก่ลูก

ขอบคุณ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศทุกคนที่ให้กำลังใจในการ
เรียน ขอขอบคุณ พี่ต๋อ อโณทัย ที่อนุญาตให้ผลงานได้บ่อย ๆ เพื่อมาเรียนและทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และ
ขอขอบคุณ พี่ต๊าก คุณผึ้ง ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณพี่แป้ว พี่เดือน พี่อ้อย และที่จะ
ลืมไม่ได้เลยคือ น้องโป้ง หมูฮ้วน ที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาและสุดท้ายขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่
จุฬาทุกคนที่ช่วยกันเรียน และช่วยกันในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะพี่กบ และจุ้ยที่ให้คำปรึกษาใน
หลาย ๆ เรื่องจนผู้วิจัยก้าวมาถึงจุดนี้ได้

ผู้วิจัยหวังว่า หลักการ เนื้อหา และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้นำมาวิเคราะห์และประมวลไว้
จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและนักศึกษา และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการ
สร้างสรรค์แนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาการประชาสัมพันธ์ด้านต่างประเทศให้
เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติได้มากที่สุด ผู้วิจัยใคร่ขอให้ผลดีดังกล่าวเป็น
ของอาจารย์ผู้ประศาสน์วิชากร ผู้ทรงคุณวุฒิ และทุกท่านที่ได้กล่าวนามและมีส่วนอนุเคราะห์
ช่วยเหลือผู้วิจัยโดยให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
1.3 ปัญหำนำการวิจัย.....	7
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	8
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์.....	11
2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	17
2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม.....	19
2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับสำนักข่าว และการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน.....	32
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	41
3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา.....	41
3.1.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3.1.2 การแบ่งประเภทเนื้อหาวิเคราะห์.....	42
3.1.3 ระบบจำแนกประเภทเนื้อหาข่าว.....	42
3.1.4 ระบบจำแนกข่าวเพื่อการพัฒนา.....	43
3.1.5 ระบบจำแนกแหล่งข่าว.....	44
3.1.6 การศึกษาเนื้อหา.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
3.2 การวิจัยเชิงสำรวจ.....	45
3.2.1 ประชากรในงานวิจัย.....	45
3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	45
3.2.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.2.5 การทดสอบความเที่ยงตรง.....	48
3.2.6 การทดสอบความเชื่อถือได้.....	48
3.2.7 การวัดตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนน.....	49
3.2.8 การประมวลผลข้อมูล.....	52
3.2.9 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	53
3.3.1 ประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	53
3.3.2 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	54
3.3.4 ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล.....	54
3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4. ผลการวิจัย.....	56
4.1 ทดสอบสมมติฐานที่ 1.....	63
4.2 ทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	64
4.3 ทดสอบสมมติฐานที่ 3.....	65
4.4 ทดสอบสมมติฐานที่ 4.....	80
4.5 ทดสอบสมมติฐานที่ 5.....	80
4.6 ทดสอบสมมติฐานที่ 6.....	80
4.7 ทดสอบสมมติฐานที่ 7.....	81
4.8 ทดสอบสมมติฐานที่ 8.....	82
4.9 ทดสอบสมมติฐานที่ 9.....	82
4.10 ทดสอบสมมติฐานที่ 10.....	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.11 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	84
5. สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัยการการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ ฯ ของรัฐบาล.....	96
5.2 สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ.....	97
5.3 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	102
5.4 อภิปรายผลการวิจัย.....	105
5.5 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	117
5.6 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต.....	120
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	134
ภาคผนวก ค.....	139
ภาคผนวก ง.....	144
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงผลการทดสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ลงรหัส.....	45
2	แสดงประเภทของข่าวในเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล.....	57
3	แสดงประเภทข่าวที่ถูกเผยแพร่มากที่สุด 5 อันดับแรก.....	58
4	แสดงปริมาณการเผยแพร่ข่าวที่มีเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในเอกสารข่าว ประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล.....	58
5	แสดงประเภทของข่าวเพื่อการพัฒนาที่ถูกเผยแพร่.....	59
6	แสดงประเภทของแหล่งข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าว.....	60
7	แสดงการใช้แหล่งข่าวในการเผยแพร่ข่าวประเภทต่าง ๆ.....	61
8	แสดงประเภทของแหล่งข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวเพื่อการพัฒนา.....	62
9	แสดงประเภทข่าวที่กรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่.....	63
10	แสดงปริมาณการเผยแพร่ข่าวที่มีเนื้อหาเพื่อการพัฒนาของ กรมประชาสัมพันธ์.....	64
11	แสดงประเภทของแหล่งข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ภาค ภาษาอังกฤษของกรมประชาสัมพันธ์.....	65
12	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทสำนักข่าว.....	68
13	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	68
14	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
15	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ การทำงานในสายสื่อสารมวลชน.....	69
16	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิด รับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทย จากสื่อบุคคลประเภทต่าง ๆ	70
17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าว สารเกี่ยวกับประเทศไทยจากสื่อบุคคลทั้งหมด.....	71
18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทย จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ	72
19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าว สารเกี่ยวกับประเทศไทยจากสื่อมวลชนทั้งหมด.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการตอบคำถามวัดความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย..... 74
21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย..... 75
22	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อคำถามที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับประเทศไทย..... 76
23	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับของทัศนคติต่อประเทศไทย..... 77
24	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ภาคภาษาอังกฤษของรัฐบาล..... 78
25	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล..... 79
26	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยกับความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ..... 80
27	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยกับทัศนคติต่อประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ..... 80
28	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ฯ..... 81
29	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยกับทัศนคติต่อประเทศไทยของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ..... 81
30	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ ฯ..... 82
31	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อประเทศไทยกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารข่าวประชาสัมพันธ์..... 82
32	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้การใช้ประโยชน์จากเอกสารประชาสัมพันธ์เป็นตัวแปรตาม และเลือกใช้ตัวอธิบายเฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ..... 83